

LEERPLAN TWEEDE GRAAD

Vakken: KV Klassieke dans/ KV Hedendaagse dans/
AV Kunstgeschiedenis/AV Muzikale opvoeding/
AV Artistieke opvoeding

Specifiek gedeelte

Finaliteit: Dubbele finaliteit

Onderwijsvorm: KSO

Structuuronderdeel: Ballet

Graad: tweede graad

Leerjaar: eerste en tweede leerjaar

Leerplannummer: O/2/2022/001

Nummer inspectie: SO-2022-95-3-adv-V-23

Wijze van invoeren: progressief vanaf 1/9/2022

Vervangt leerplan O/2/2021/003 vanaf 1/9/2022 in het eerste leerjaar van de tweede graad en vanaf 1/9/2023 in beide leerjaren van de tweede graad

Leerplan ingediend door OVSG i.s.m. de Koninklijke Balletschool Antwerpen

Inhoud

1. Visie	3
Schoolvisie	3
Visie op de opleiding en de samenhang	3
Ruimte voor inbreng van scholen, leraren, lerarenteams en leerlingen	4
Didactische aanpak	4
Graadlerplan	4
Ruimte voor eigen inbreng	4
Systematiek in de opbouw	4
2. Doelgroep	7
3. Leerplandoelstellingen en leerinhouden	8
Generieke competenties	8
Competenties eigen aan de studierichting	14
Toegepaste kunstbeschouwing	14
Artistieke expressie	16
<i>Individuele gedrevenheid, creëren en drang tot innoveren en inzetten van vakdeskundigheid</i>	16
<i>Relaties opbouwen en samenwerken</i>	20
<i>Presenteren</i>	21
<i>Onderzoeken</i>	22
4. Minimale materiële vereisten	26
Generieke materiële vereisten	26
Toegepaste kunstbeschouwing	27
Artistieke expressie	27
5. Concordantietabel	28
6. Colofon	30

1. Visie

Schoolvisie

De Koninklijke Balletschool Antwerpen is de enige stedelijke school in België voor secundair onderwijs die leerlingen opleidt tot professionele balletdansers op hoog niveau, dansers die kunnen tewerkgesteld worden bij nationale en internationale dansgezelschappen.

In het huidige danslandschap is het hedendaags repertoire niet meer weg te denken in de programmatie van professionele balletcompagnies. Hierdoor levert de hedendaagse danstechniek een belangrijke bijdrage in het vormen en beoordelen van deze jonge balletdansers.

De opleiding stelt hoge eisen, niet alleen op het vlak van artistieke en motorische (dans)vaardigheden en de bijbehorende levensstijl, maar ook op het vlak van algemene vorming.

Naast de dansvakken worden de verschillende sleutelcompetenties aangeboden in de ‘basisvorming’ die leiden tot een diploma secundair onderwijs, zodat de school ook haar maatschappelijke opdracht waarmaakt.

Dit diploma secundair onderwijs van deze opleiding stelt de afgestudeerden in staat om verdere studies aan te vatten in het hoger onderwijs of om door te stromen naar de arbeidsmarkt.

De school maakt deze belangrijke taak waar door een intense samenwerking tussen de dansopleiding en de algemene vakken, zowel inhoudelijk als op het vlak van begeleiding van haar leerlingen.

Visie op de opleiding en de samenhang

De studierichting Ballet in de tweede graad dubbele finaliteit (KSO) biedt de leerlingen een sterke basis klassieke dans aan zodat op het einde van de tweede graad de leerlingen de technieken van het klassiek ballet goed beheersen. Verder krijgen de leerlingen een verdieping in de Moderne/Hedendaagse dans, de Spaanse/Folklore dans en wordt in het tweede jaar van de tweede graad, Pas de Deux geïntroduceerd. De elementen van de eerste graad worden herhaald, nieuwe leerstof wordt aangereikt en inge oefend en geperfectioneerd. De danscombinaties worden ingewikkelder en het tempo verhoogt.

De opleiding Ballet 2de graad situeert zich in de dubbele finaliteit. Het specifiek gedeelte van deze opleiding krijgt vorm via een set cesuurdoelen (afgeleid van de specifieke eindtermen uit het wetenschapsdomein kunst en cultuur: artistieke expressie en toegepaste kunstbeschuwing) en een set ingedaalde doelen van de beroepskwalificatie ‘uitvoerend danser’. In de 3de graad Ballet wordt hierop verder gebouwd. Vermits het gaat om een opleiding in de dubbele finaliteit zijn leerlingen goed voorbereid om succesvol te zijn in hoger onderwijs. De opleidingen professionele bachelor in het studiegebied ‘Muziek en Podiumkunsten’ (Dans, Musical), in de ‘gecombineerde studiegebieden’ (Sport en bewegen) en in ‘Onderwijs’ zijn logische vervolgopleiding na een derde graad Ballet. Daarnaast hebben de leerlingen alle competenties verworven uit de [beroepskwalificatie ‘uitvoerend danser’](#) (BK-0492-1) en kunnen ze succesvol doorstromen naar de arbeidsmarkt als danser in een professioneel dansgezelschap.

In de concordantietabel op p. 28 geven we aan welke leerplandoelen gerelateerd zijn aan bepaalde eindtermen, cesuurdoelen of doelen die leiden naar de beroepskwalificatie.

Ruimte voor inbreng van scholen, leraren, lerarenteams en leerlingen

Didactische aanpak

De didactische aanpak, waaronder bv. didactische werkvormen en evaluatie, behoort tot de vrijheid van de inrichtende macht. Dit impliceert dat de school en haar leraren deze vrijheid zinvol invullen en er verantwoordelijkheid voor opnemen. De inspectie van de Vlaamse Gemeenschap houdt toezicht op de onderwijskwaliteit en gaat na hoe de school met deze vrijheid omgaat.

Graadleerplan

De doelstellingen zijn competentiegericht geformuleerd voor de tweede graad.

De volgorde waarin de doelen geformuleerd zijn, is niet bindend voor de leerkracht of de school. Voor de concrete verdeling van de doelen binnen de graad ligt de bevoegdheid bij de school. De vakgroepen moeten overleggen en bepalen wat tot de invulling van het eerste of het tweede leerjaar behoort.

Ruimte voor eigen inbreng

Het volume aan doelen is beperkt gehouden, het leerplan is een minimumleerplan. De leerkracht moet niet onder tijdsdruk werken, maar heeft ruimte voor variatie in activerende didactische werkvormen en voor vakoverschrijdend werken. Er is ruimte voor de eigen inbreng en creativiteit van de leerkracht en de school.

Systematiek in de opbouw

De doelen van dit leerplan zijn onderverdeeld in twee groepen van competenties: generieke competenties en competenties eigen aan de studierichting. De competenties eigen aan de studierichting zijn nog verder onderverdeeld in rubrieken. Het is belangrijk om de samenhang tussen alle doelen te bewaken.

1. Generieke competenties

Deze competenties zijn algemene vaardigheden die breed inzetbaar zijn en zullen steeds in een context aan bod komen. De doelen opgenomen in deze groep worden in samenhang met de doelen uit groep 2 (zij zorgen voor de context) aangeboden, inge oefend en geëvalueerd.

2. Competenties eigen aan de studierichting

Toegepaste kunstbeschouwing

In de basisvorming zijn een aantal kenniselementen en vaardigheden in verband met kunstbeschouwing verworven. In de cesuurdoelen (afgeleid van de specifieke eindtermen) verdiepen de leerlingen die beschouwing en de analyse van materiële en immateriële kunstuitingen. Het doel is om leerlingen dieper inzicht te laten verwerven in kunst en hun kritische en creatieve denkvermogen verder te stimuleren. De leerlingen verkennen verschillende artistieke expressievormen, met een klemtoon op dans.

Dat gebeurt op twee manieren. Enerzijds verbreden de leerlingen hun kennis van de kunstgeschiedenis en de bredere cultureel-historische context waarin kunst tot stand komt, via de uitbouw van een referentiekader. Ze leren methoden aan zoals visuele, auditieve en materiële analyse. Anderzijds onderbouwen ze hun analyse over kunst, kunstuitingen en het concept schoonheid met theorieën en bestaande opvattingen en reflecteren hier kritisch over. Zo ontwikkelen de leerlingen een eigen, weloverwogen visie met betrekking tot kunst.

Artistieke expressie

In dit onderdeel komen de verschillende aspecten van het proces om te komen tot een artistieke creatie aan bod. Artistieke creaties worden ruim opgevat in de opleiding, het gaat vnl. over dans. Gezien het profiel van de opleiding Ballet ligt binnen dans de focus op klassieke dans, maar ook Spaanse dans en hedendaagse dans komen aan bod. De doelen worden geclusterd in volgende rubrieken:

- Individuele gedrevenheid, creëren en drang tot innoveren en inzetten van vakdeskundigheid
De leerlingen komen actief en uit zichzelf tot artistieke vormgeving, benaderingen en inzichten met betrekking tot klassieke dans, hedendaagse dans en Spaanse dans. Ze zetten verworven kwaliteiten in bij het dansen.
- Relaties opbouwen en samenwerken
De leerlingen stellen eigen talent en deskundigheid ten dienste van een gemeenschappelijk doel, dansvoorstellingen en choreografieën.
- Presenteren
De leerlingen tonen hun dansvoorstelling/choreografie aan het publiek.
- Onderzoeken
De leerlingen analyseren, reflecteren en communiceren over het proces en het product.

Elk leerplandoel bestaat uit een competentiegerichte formulering waarbij het handelingswerkwoord evalueerbaar gedrag uitdrukt. Als onderdeel van een leerplandoel wordt de cognitieve, affectieve en/of psychomotorische **dimensie** vermeld, met het bijhorende beheersingsniveau.

Cognitieve dimensie

- Onthouden
- Begrijpen
- Toepassen
- Analyseren
- Evalueren
- Creëren

Affectieve dimensie

- Open staan voor opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën ...
- Reageren op opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën ...
- Voorkeur tonen voor en belang hechten aan waarden, opvattingen, gedragingen, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën ...
- Handelen vanuit een persoonlijk kader waarin voorkeuren voor waarden, opvattingen, gedragingen, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën ... geïnternaliseerd zijn, maar waarbij nog aandacht nodig is voor de balans tussen conflicterende aspecten
- Consistent en authentiek handelen vanuit een geïnternaliseerd en persoonlijk kader

Psychomotorische dimensie

- Een vaardigheid observeren en nadoen
- Een vaardigheid uitvoeren na instructie of uit het geheugen
- Een vaardigheid zelfstandig uitvoeren
- Een vaardigheid in een andere vorm toepassen en integreren met andere kennis en vaardigheden
- Een vaardigheid, in combinatie met andere vaardigheden, natuurlijk en automatisch toepassen

Indien nodig, wordt de **context** geconcretiseerd. Dan wordt aangegeven met welke graad van autonomie, met welke hulpmiddelen, aan de hand van welk referentiedocument, in welke toepassingsgebied ... het doel moet gerealiseerd worden.

Daarnaast wordt bij elk leerplandoel de **kennis** expliciet vermeld. Dit is de kennis die minimaal nodig is voor de realisatie van het doel en staat dus niet op zichzelf. Ze bakent het leerplandoel af en concretiseert de inhoud ervan. Voor de specificering van de kennis wordt gewerkt met een indeling in 'soorten' kennis gebaseerd op de herwerkte taxonomie van Bloom:

Feitenkennis

- deze kennis omvat de termen, begrippen en elementen die de leerlingen actief kunnen gebruiken om over een bepaald domein van gedachten te wisselen of om problemen binnen dat domein op te lossen.

Conceptuele kennis

- deze kennis omvat begrip en inzicht in classificaties, principes, theorieën en modellen die de leerlingen gebruiken bij het verwerken van andere kennis.

Procedurele kennis

- deze kennis omvat technieken, methoden en algoritmes ter ondersteuning van hoe de leerlingen iets uitvoeren, alsook van de criteria voor het kiezen van de geschikte procedure.

Metacognitieve kennis

- deze kennis omvat zelfkennis, kennis over kennis en strategische kennis die de leerlingen gebruiken om te reflecteren over zichzelf en het eigen leerproces.

2. Doelgroep

Dit leerplan is bestemd voor de leerlingen van het eerste en het tweede leerjaar van de tweede graad dubbele finaliteit (KSO) Ballet voor het specifiek gedeelte.

Toelatingsvoorwaarden: zie [omzendbrief SO 64](#)

3. Leerplandoelstellingen en leerinhouden

Generieke competenties

LEERPLANDOELSTELLINGEN		NIVEAU	CD/ BK
1. De leerlingen werken in teamverband.		Toepassen	1.1 (BK)
Feitenkennis			
Conceptuele kennis			
Procedurele kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Toepassen van strategieën om teamgericht te werken zoals samenwerken, zich flexibel opstellen, zich constructief opstellen, ondersteuning geven en vragen - Toepassen van strategieën om doelgericht te communiceren zoals efficiënt overleggen, informatie uitwisselen, hanteren van een gepast en respectvol taalgebruik - Toepassen van interne procedures zoals klas- en schoolafspraken 		
Metacognitieve kennis			
Cognitieve dimensie	Toepassen		
Affectieve dimensie	Open staan voor opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën, ...		
Psychomotorische dimensie			
Context	Deze competentie wordt steeds in samenhang met een competentie eigen aan de studierichting gerealiseerd.		

LEERPLANDOELSTELLINGEN		NIVEAU	CD/BK
2. De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.		Toepassen	1.2 (BK) 2.1 (BK) 2.4 (BK)
Feitenkennis			
Conceptuele kennis			
Procedurele kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Toepassen van procedures zoals stappenplannen, instructiefiches, handleidingen - Toepassen van strategieën voor planning en organisatie - Toepassen van criteria voor kwaliteitscontrole: correctheid, afwerking, volledigheid - Toepassen van strategieën voor kwaliteitscontrole zoals plannen, monitoren, reflecteren, evalueren en bijsturen op basis van feedback - Toepassen van communicatietechnieken in functie van voorbereiding en uitvoering van de opdracht 		
Metacognitieve kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Zelfkennis als lerende <ul style="list-style-type: none"> o Eigen mogelijkheden en beperkingen o Eigen leerproces 		
Cognitieve dimensie	Toepassen		
Affectieve dimensie	Open staan voor opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën, ...		
Psychomotorische dimensie			
Context	Deze competentie wordt steeds in samenhang met een competentie eigen aan de studierichting gerealiseerd.		

LEERPLANDOELSTELLINGEN		NIVEAU	CD/BK
3. De leerlingen handelen economisch en duurzaam		Toepassen	1.3 (BK)
Feitenkennis			
Conceptuele kennis			
Procedurele kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Toepassen van procedures om kostenbewust om te gaan met materialen en/of tijd - Toepassen van procedures met betrekking tot milieu 		
Metacognitieve kennis			
Cognitieve dimensie			
Metacognitieve kennis			
Affectieve dimensie	Open staan voor opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën, ...		
Psychomotorische dimensie	Een vaardigheid uitvoeren na instructie of uit het geheugen		
Context	Deze competentie wordt steeds in samenhang met een competentie eigen aan de studierichting gerealiseerd.		

LEERPLANDOELSTELLINGEN		NIVEAU	CD/BK
4. De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch		Toepassen	1.4 (BK) 2.6 (BK) 2.7 (BK) 2.11 (BK)
Feitenkennis			
Conceptuele kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Veiligheidsvoorschriften en procedures - Risicofactoren: fysiek, mentaal - Samenhang tussen gedachten, gevoelens en gedrag 		
Procedurele kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Kenmerken van het eigen kunnen op het vlak van beweging: kracht, lenigheid, uithouding, coördinatie en evenwicht - Diverse soorten fysieke activiteiten in relatie tot de hartslag en de spieractiviteit - Preventieve waarden en risico's van beweging, zoals een veilige bewegingsomgeving, gezondheid, core-stability, voor- en nazorg fysiek en mentaal - Toepassen van procedures met betrekking tot ergonomisch handelen zoals sta- en zithoudingen, hef- en tiltechnieken - Toepassen van procedures met betrekking tot hygiënisch handelen zoals onderhoud van de werkplek, persoonlijke hygiëne - Toepassen van gezondheidsvaardigheden inzake voeding, mentale methodieken, omgaan met stress en tijdsdruk, ademhalingsmethodieken, hygiëne en beweging - Relatie tussen gezondheid en fysieke activiteiten 		
Metacognitieve kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Eigen veiligheidsgedrag - Eigen fysieke capaciteiten, mogelijke evoluties ervan en eigen beweegvoorkeuren - Eigen mentale weerbaarheid - Eigen lichaamshouding - Eigen gezondheidsgedrag - Eigen gedachten, gevoelens en gedrag 		
Cognitieve dimensie	Toepassen		

Affectieve dimensie	Handelen vanuit een persoonlijk kader waarin voorkeuren voor waarden, opvattingen, gedragingen , gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,... geïnternaliseerd zijn, maar waarbij nog aandacht nodig is voor de balans tussen conflicterende aspecten.		
Psychomotorische dimensie	Een vaardigheid zelfstandig uitvoeren: bewegingen/handelingen worden meer automatisch uitgevoerd, zijn vloeiend, betrouwbaar en efficiënt. De essentiële elementen van de beweging/handeling zijn regelmatig aanwezig.		
Context	Deze competentie wordt steeds in samenhang met een competentie eigen aan de studierichting gerealiseerd.		

LEERPLANDOELSTELLINGEN		NIVEAU	CD/BK
5. De leerlingen gebruiken functioneel courante software.		Toepassen	2.5 (BK)
Feitenkennis			
Conceptuele kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Standaardfunctionaliteiten van digitale infrastructuur en toepassingen om bewerkingen uit te voeren in bestanden zoals tekst-, cijfer-, geluid-, grafische en audiovisuele bestanden, muziekmontage - Compatibiliteit tussen digitale infrastructuur en toepassingen - Vergelijkbare standaardfunctionaliteiten binnen verschillende programma's 		
Procedurele kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Toepassen van standaardfunctionaliteiten van digitale infrastructuur en toepassingen om digitaal inhouden te creëren, te delen, te communiceren, samen te werken en te participeren - Toepassen van methodes om infrastructuur en toepassingen te configureren - Transfereren van het gebruik van een toepassing naar een andere toepassing - Toepassen van standaardmethodes voor het beheer van data 		
Metacognitieve kennis			
Cognitieve dimensie	Toepassen		
Affectieve dimensie			
Psychomotorische dimensie			
Context	Deze competentie wordt steeds in samenhang met een competentie eigen aan de studierichting gerealiseerd.		

Competenties eigen aan de studierichting

Toegepaste kunstbeschouwing

LEERPLANDOELSTELLINGEN		NIVEAU	CD/BK
6. De leerlingen analyseren kunstuitingen van de expressievorm dans uit verschillende kunststromingen, periodes en samenlevingen.		Analyseren	4.8.1 (CD)
Feitenkennis	- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel: de zeven periodes van het courante westerse historische referentiekader: de prehistorie, het oude nabije oosten, de klassieke oudheid, de middeleeuwen, de vroegmoderne tijd, de moderne tijd, de hedendaagse tijd.		
Conceptuele kennis	- Artistieke expressievorm: dans <ul style="list-style-type: none"> • Bouwstenen, technieken en materialen van kunstuitingen • Kenmerkende kunsthistorische elementen zoals een schoonheidsideaal, het vakmanschap, het artistiek parcours, de economische waarde, de aandacht voor de vorm, de mate van weerspiegeling of vervreemding van de maatschappij, de stijlkenmerken, de rol van de opdrachtgever(s), de rol in beeldvorming, de rol in opinievorming, de betekenissen, de genderdimensie. 		
Procedurele kennis	- Hanteren van meerdere perspectieven - Toepassen van analysemethoden zoals visuele, auditieve en materiële analyse		
Metacognitieve kennis			
Cognitieve dimensie	Analyseren		
Affectieve dimensie	Handelen vanuit een persoonlijk kader waarin voorkeuren voor waarden, opvattingen, gedragingen, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,... geïnternaliseerd zijn, maar waarbij nog aandacht nodig is voor de balans tussen conflicterende aspecten		
Psychomotorische dimensie			

LEERPLANDOELSTELLINGEN		NIVEAU	CD/BK
7. De leerlingen illustreren ontwikkelingen binnen de danssector met aandacht voor verschillende choreografieën en dansstijlen uit het huidige werkveld.		Begrijpen	2.2 (BK)
Feitenkennis			
Conceptuele kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkelingen binnen de danssector <ul style="list-style-type: none"> • Basisprincipes compositie, creatie • Choreografieën en dansstijlen: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Klassieke danstechniek: barre, milieu, allegro, pointes, pas de deux, repertoire ▪ Hedendaagse danstechniek: grondwerk, milieu, sprongen, variaties, repertoire, partnering ▪ Spaanse dans: folklore, estilización, introductie tot flamenco • Bouwstenen: lichaamshouding, fysieke bewegingskwaliteiten, artistieke bewegingskwaliteiten, dynamiek, muzikaliteit, ruimtebesef, coördinatie, inleving en expressie. • Materialen: Danszaal, aangepaste danskledij, lichaam, barre, spiegel, dansvloer, muziekinstallatie, piano, muziek, digitale tools, podium, décor, kostuum, belichting. 		
Procedurele kennis			
Metacognitieve kennis			
Cognitieve dimensie	Begrijpen		
Affectieve dimensie			
Psychomotorische dimensie			

Artistieke expressie

Individuele gedrevenheid, creëren en drang tot innoveren en inzetten van vakdeskundigheid

LEERPLANDOELSTELLINGEN	NIVEAU	CD/BK
8. De leerlingen vertrouwen op hun expressiemogelijkheden. (attitudinaal)		4.1.1(CD)
9. De leerlingen zijn gedreven om met passie te dansen. (attitudinaal)		2.3 (BK)
10. De leerlingen zijn bereid om hun persoonlijk artistiek-creatief denken, voelen en handelen te ontwikkelen. (attitudinaal)		2.3 (BK)

LEERPLANDOELSTELLINGEN	NIVEAU	CD/BK
11. De leerlingen komen actief tot artistieke creaties, benaderingen en inzichten.	Creëren	4.2.1 (CD)
Feitenkennis - Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel		
Conceptuele kennis - Met betrekking tot de artistieke expressievorm: dans <ul style="list-style-type: none"> • Vorm-, stijl- en uitdrukkingskenmerken van kunststromingen en kunstenaars • Artistiek parcours • Bouwstenen: lichaamshouding, fysieke bewegingskwaliteiten, artistieke bewegingskwaliteiten, dynamiek, muzikaliteit, ruimtesef, coördinatie, inleving en expressie. • Technieken: <ul style="list-style-type: none"> ○ Klassieke danstechniek: barre, milieu, allegro, pointes, pas de deux, repertoire ○ Hedendaagse danstechniek: grondwerk, milieu, sprongen, variaties, repertoire, partnering ○ Spaanse dans: folklore, estilización, introductie tot flamenco ○ Improvisatietechnieken ○ Basisprincipes compositie, creatie • Materialen: Danszaal, aangepaste danskledij, lichaam, barre, spiegel, dansvloer, muziekinstallatie, piano, muziek, digitale tools, podium, décor, kostuum, belichting. 		

Procedurale kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Toepassen van werkwijzen om ideeën en inspiratie te verzamelen: artistieke creaties bestuderen, verzamelen van indrukken of objecten, documenteren zoals fotograferen, schetsen, luisteren of kijken naar opnames, maken van opnames, naar concerten gaan, naar voorstellingen gaan, lezen - Exploreren en experimenteren met dans en ook andere artistieke expressievormen. - Verkennen van artistieke bouwstenen, technieken en materialen in functie van de artistieke creatie of van het te bereiken effect. 		
Cognitieve dimensie	Creëren		
Metacognitieve kennis			
Affectieve dimensie			
Psychomotorische dimensie	Een vaardigheid zelfstandig uitvoeren: bewegingen/handelingen worden meer automatisch uitgevoerd, zijn vloeiend, betrouwbaar en efficiënt. Essentiële elementen van de beweging/handeling zijn regelmatig aanwezig.		

LEERPLANDOELSTELLINGEN		NIVEAU	CD/BK
12. De leerlingen exploreren expressiemogelijkheden van artistieke bouwstenen, technieken en materialen.		Analyseren	4.2.2 (CD)
Feitenkennis			
Conceptuele kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Met betrekking tot de artistieke expressievorm: dans <ul style="list-style-type: none"> • Bouwstenen: lichaamshouding, fysieke bewegingskwaliteiten, artistieke bewegingskwaliteiten, dynamiek, muzikaliteit, ruimtesbesef, coördinatie, inleving en expressie. • Technieken: <ul style="list-style-type: none"> ○ Klassieke danstechniek: barre, milieu, allegro, pointes, pas de deux, repertoire ○ Hedendaagse danstechniek: grondwerk, milieu, sprongen, variaties, repertoire, partnering ○ Spaanse dans: folklore, estilización, introductie tot flamenco ○ Improvisatietechnieken ○ Basisprincipes compositie, creatie 		

	<ul style="list-style-type: none"> • Materialen: Danszaal, aangepaste danskledij, lichaam, barre, spiegel, dansvloer, muziekinstallatie, piano, muziek, digitale tools, podium, decor, kostuum, belichting. <p>- Samenhang en relaties tussen bouwstenen, technieken en materialen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inhoud: onderwerp en bedoeling • Artistiek creatieproces • Artistieke interpretatie 		
Procedurele kennis	<p>- Exploreren van de expressiemogelijkheden van artistieke bouwstenen, technieken en materialen zoals met verschillende materialen dezelfde effecten bekomen, met dezelfde technieken verschillende effecten bekomen, verschillende composities maken</p> <p>- Toepassen van werkwijzen om ideeën en inspiratie te verzamelen zoals artistieke werken bestuderen, indrukken verzamelen, objecten verzamelen, noteren, documenteren, voorstellingen bijwonen</p>		
Cognitieve dimensie	Analyseren		
Metacognitieve kennis			
Affectieve dimensie			
Psychomotorische dimensie	Een vaardigheid zelfstandig uitvoeren: bewegingen/handelingen worden meer automatisch uitgevoerd, zijn vloeiend, betrouwbaar en efficiënt. De essentiële elementen van de beweging/handeling zijn regelmatig aanwezig.		

LEERPLANDOELSTELLINGEN		NIVEAU	CD/BK
13. De leerlingen zetten kunstvormspecifieke bouwstenen, technieken en materialen in in functie van een artistieke creatie.		Creëren	4.3.1 (CD) 2.8 (BK)
Feitenkennis	<p>- Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel</p> <p>- Eigen repertoire binnen de productie</p>		
Conceptuele kennis	- Met betrekking tot de artistieke expressievorm dans:		

	<ul style="list-style-type: none"> • Bouwstenen: lichaamshouding, fysieke bewegingskwaliteiten, artistieke bewegingskwaliteiten, dynamiek, muzikaliteit, ruimtebesef, coördinatie, inleving en expressie. • Technieken: <ul style="list-style-type: none"> ○ Klassieke danstechniek: barre, milieu, allegro, pointes, pas de deux, repertoire ○ Hedendaagse danstechniek: grondwerk, milieu, sprongen, variaties, repertoire, partnering ○ Spaanse dans: folklore, estilización, introductie tot flamenco ○ Improvisatietechnieken ○ Basisprincipes compositie, creatie • Materialen: Danszaal, aangepaste danskledij, lichaam, barre, spiegel, dansvloer, muziekinstallatie, piano, muziek, digitale tools, podium, decor, kostuum, belichting. • Memorisatie- en concentratietechnieken 		
Procedurele kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Toepassen van artistieke bouwstenen, technieken en materialen op een geïntegreerde wijze • Toepassen van werkwijzen om ideeën en inspiratie te verzamelen: artistieke creaties bestuderen, verzamelen van indrukken of objecten, documenteren • Exploreren en experimenteren met de eigen en andere artistieke expressievormen • Verkennen van artistieke bouwstenen, technieken en materialen in functie van de te creëren betekenis of van het te bereiken effect • Toepassen van verwerkingsstrategieën: memorisatie- en concentratietechnieken voor het memoriseren van posities en bewegingen 		
Cognitieve dimensie	Creëren		
Metacognitieve kennis			
Affectieve dimensie	Handelen vanuit een persoonlijk kader waarin voorkeuren voor waarden, opvattingen, gedragingen, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,... geïnternaliseerd zijn, maar waarbij nog aandacht nodig is voor de balans tussen conflicterende aspecten.		
Psychomotorische dimensie	Een vaardigheid zelfstandig uitvoeren: bewegingen/handelingen worden meer automatisch uitgevoerd, zijn vloeiend, betrouwbaar en efficiënt. essentiële elementen van de beweging/handeling zijn regelmatig aanwezig.		

Relaties opbouwen en samenwerken

LEERPLANDOELSTELLINGEN		NIVEAU	CD/BK
14. De leerlingen zetten hun deskundigheid en hun artistieke talenten in voor een gemeenschappelijk doel of project.		Creëren	4.5.1 (CD) 2.9 (BK)
Feitenkennis	- Eigen repertoire binnen de productie		
Conceptuele kennis	- Met betrekking tot de kunstspectifieke vorm dans: <ul style="list-style-type: none"> • Bouwstenen: lichaamshouding, fysieke bewegingskwaliteiten, artistieke bewegingskwaliteiten, dynamiek, muzikaliteit, ruimtebesef, coördinatie, inleving en expressie. • Technieken: <ul style="list-style-type: none"> ○ Klassieke danstechniek: barre, milieu, allegro, pointes, pas de deux, repertoire ○ Hedendaagse danstechniek: grondwerk, milieu, sprongen, variaties, repertoire, partnering ○ Spaanse dans: folklore, estilización, introductie tot flamenco ○ Improvisatietechnieken ○ Basisprincipes compositie, creatie ○ Technieken voor samenspel en teamwork: corps de ballet, pas de deux • Materialen: Danszaal, aangepaste danskledij, lichaam, barre, spiegel, dansvloer, muziekinstallatie, piano, muziek, digitale tools, podium, décor, kostuum, belichting. 		
Procedurele kennis	- Toepassen van methodes om hun deskundigheid en hun artistieke talenten en die van anderen af te stemmen op een gemeenschappelijk doel of project zoals oog hebben voor de talenten en eigenheid van anderen, meerwaarde halen uit complementariteit - Toepassen van technieken voor samenspel en teamwork: corps de ballet, pas de deux		
Metacognitieve kennis	- Bijsturingen op basis van feedback over de interpretatie - Bijsturingen op basis van feedback over de technische uitvoering		
Cognitieve dimensie	Creëren		
Affectieve dimensie			

Psychomotorische dimensie	Een vaardigheid zelfstandig uitvoeren: bewegingen/handelingen worden meer automatisch uitgevoerd, zijn vloeiend, betrouwbaar en efficiënt. essentiële elementen van de beweging/handeling zijn regelmatig aanwezig.		
---------------------------	---	--	--

Presenteren

LEERPLANDOELSTELLINGEN		NIVEAU	CD/BK
15. De leerlingen presenteren hun artistieke creaties aan een publiek.		Creëren	4.6.1 (CD) 2.10 (BK)
Feitenkennis	- Eigen repertoire binnen de productie		
Conceptuele kennis	- Presentatietechnieken		
Procedurele kennis	- Toepassen van methodes om artistieke creaties te presenteren in tijd en ruimte		
Cognitieve dimensie	Creëren		
Metacognitieve kennis			
Affectieve dimensie			
Psychomotorische dimensie	Een vaardigheid zelfstandig uitvoeren: bewegingen/handelingen worden meer automatisch uitgevoerd, zijn vloeiend, betrouwbaar en efficiënt. essentiële elementen van de beweging/handeling zijn regelmatig aanwezig.		

LEERPLANDOELSTELLINGEN		NIVEAU	CD/BK
16. De leerlingen zetten presentatietechnieken in om hun artistiek werk te versterken.		Creëren	4.6.2 (CD) 2.10 (BK)
Feitenkennis			
Conceptuele kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Presentatietechnieken eigen aan de kunsten - Codes om zich te tonen zoals zich naar het publiek richten, eigen artistiek werk opstellen, geconcentreerd uitvoeren, appreciatie in ontvangst nemen 		
Procedurele kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Koppelen van eigen bedoeling aan vormgeving - Toepassen van presentatietechnieken eigen aan de kunsten - Toepassen van codes om zich te tonen zoals zich naar het publiek richten, eigen artistiek werk opstellen, geconcentreerd uitvoeren, appreciatie in ontvangst nemen 		
Metacognitieve kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Bijsturingen op basis van feedback over de interpretatie - Bijsturingen op basis van feedback over de technische uitvoering 		
Cognitieve dimensie	Creëren		
Affectieve dimensie			
Psychomotorische dimensie			

Onderzoeken

LEERPLANDOELSTELLINGEN		NIVEAU	CD/BK
17. De leerlingen beargumenteren keuzes in hun artistiek proces en in hun creatie in dialoog met anderen.		Evalueren	4.4.1 (CD)
Feitenkennis	<ul style="list-style-type: none"> - Vakterminologie inherent aan de afbakening van het cesuurdoel. 		

Conceptuele kennis	<p>Met betrekking tot de artistieke expressievorm: dans</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vorm-, stijl- en uitdrukkingskenmerken van kunststromingen en kunstenaars • Artistiek parcours • Bouwstenen: lichaamshouding, fysieke bewegingskwaliteiten, artistieke bewegingskwaliteiten, dynamiek, muzikaliteit, ruimtebesef, coördinatie, inleving en expressie. • Technieken: <ul style="list-style-type: none"> ○ Klassieke danstechniek: barre, milieu, allegro, pointes, pas de deux, repertoire ○ Hedendaagse danstechniek: grondwerk, milieu, sprongen, variaties, repertoire, partnering ○ Spaanse dans: folklore, estilización, introductie tot flamenco ○ Improvisatietechnieken ○ Basisprincipes compositie, creatie • Materialen: Danszaal, aangepaste danskledij, lichaam, barre, spiegel, dansvloer, muziekinstallatie, piano, muziek, digitale tools, podium, décor, kostuum, belichting. 		
Procedurele kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Toepassen van methodes om hun artistieke proces en hun creatie te analyseren zoals vanuit meerdere perspectieven benaderen, afstand nemen, vergelijken - Toepassen van methodes om in dialoog te gaan over hun artistieke proces en hun creatie zoals verwoorden, verbeelden, bewegen en verklanken 		
Metacognitieve kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Eigen voorkeuren en interesses - Eigen mogelijkheden en beperkingen - Reflectievaardigheden en -proces 		
Cognitieve dimensie	Evalueren		
Affectieve dimensie			
Psychomotorische dimensie			

LEERPLANDOELSTELLINGEN	NIVEAU	CD/BK
18. De leerlingen reflecteren aan de hand van criteria over hun artistiek product en proces en dat van hun medeleerlingen.	Evalueren	4.4.2 (CD)

Feitenkennis			
Conceptuele kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Inhoud: onderwerp en bedoeling - Artistiek creatieproces - Vorm-, stijl- en uitdrukkingskenmerken van kunstenaars - Criteria <ul style="list-style-type: none"> • Koppeling van intentie aan vormgeving • Elementaire artistieke vaktaal: samenhang, herhaling, contrast, verwachting en verrassing - Kunstvorm specifieke bouwstenen, technieken en materialen - Dans: <ul style="list-style-type: none"> • Bouwstenen: lichaamshouding, fysieke bewegingskwaliteiten, artistieke bewegingskwaliteiten, dynamiek, muzikaliteit, ruimtebesef, coördinatie, inleving en expressie. • Technieken: <ul style="list-style-type: none"> ○ Klassieke danstechniek: barre, milieu, allegro, pointes, pas de deux, repertoire ○ Hedendaagse danstechniek: grondwerk, milieu, sprongen, variaties, repertoire, partnering ○ Spaanse dans: folklore, estilización, introductie tot flamenco ○ Improvisatietechnieken ○ Basisprincipes compositie, creatie • Materialen: Danszaal, aangepaste danskledij, lichaam, barre, spiegel, dansvloer, muziekinstallatie, piano, muziek, digitale tools, podium, décor, kostuum, belichting. 		
Procedurele kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Toepassen van reflectievaardigheden - Verwerken van feedback in eigen creaties - Toepassen van regulatiestrategieën zoals co-regulatie, socially shared regulation, zelfregulatie met inbegrip van regulatie-activiteiten zoals plannen monitoren, evalueren, bijsturen 		
Metacognitieve kennis	<ul style="list-style-type: none"> - Eigen artistieke mogelijkheden en voorkeuren 		
Cognitieve dimensie	Evalueren		
Affectieve dimensie			
Psychomotorische dimensie			

LEERPLANDOELSTELLINGEN		NIVEAU	CD/BK
19. De leerlingen stellen een portfolio samen om te reflecteren over hun groei tot professionele danser.		Evalueren	2.12 (BK)
Feitenkennis	- Woordenschat: vaktaal		
Conceptuele kennis	- Mondelinge en schriftelijke communicatie		
Procedurele kennis	- Toepassen van reflectievaardigheden - Toepassen van regulatiestrategieën zoals co-regulatie, socially shared regulation, zelfregulatie met inbegrip van regulatie-activiteiten zoals plannen monitoren, evalueren, bijsturen		
Metacognitieve kennis	- Zelfkennis als lerende <ul style="list-style-type: none"> • Motivatie als emotie • Eigen artistieke mogelijkheden en beperkingen • Eigen leerproces en leerresultaat in functie van de regulatie ervan • Eigen artistieke voorkeuren 		
Cognitieve dimensie	Evalueren		
Affectieve dimensie	- Handelen vanuit een persoonlijk kader waarin voorkeuren voor waarden, opvattingen, gedragingen, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,... geïnternaliseerd zijn, maar waarbij nog aandacht nodig is voor de balans tussen conflicterende aspecten		
Psychomotorische dimensie			
Context	Deze competentie wordt steeds gerealiseerd in functionele contexten: culturele en kunstzinnige uitingen van zichzelf, medeleerlingen en professionele kunstenaars Evalueert samen via afspraken tussen leraar-leerling of tussen leerlingen onderling		

4. Minimale materiële vereisten¹

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school minimaal de hierna beschreven infrastructuur, materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen. Deze dienen te beantwoorden aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu. De school wordt daarbij geadviseerd om de grootte van de klasgroepen af te stemmen op de beschikbare ruimte en infrastructuur.

Inzake veiligheid is de volgende wetgeving van toepassing:

- Codex;
- ARAB;
- AREI;
- Vlarem.

Deze wetgeving bevat de technische voorschriften die in acht moeten genomen worden met betrekking tot:

- de uitrusting en inrichting van lokalen;
- de aankoop en het gebruik van toestellen, materialen en gereedschappen.

Zij schrijven voor dat:

- duidelijke Nederlandstalige handleidingen en een technisch dossier aanwezig moeten zijn;
- alle gebruikers de werkinstructies en onderhoudsvoorschriften dienen te kennen en correct kunnen toepassen;
- de collectieve veiligheidsvoorschriften nooit mogen gemanipuleerd worden;
- de persoonlijke beschermingsmiddelen aanwezig moeten zijn en gedragen worden, daar waar de wetgeving het vereist.

Generieke materiële vereisten

De school garandeert de aanwezigheid van onderstaande zaken:

- Internetvoorziening in alle (vak)lokalen en andere noodzakelijke ruimtes (bv. sporthal)
- Voldoende beschikbare laptops/pc's/tablets met toegang tot digitale media voorzien van volgende software: tekstverwerking, presentatiesoftware en rekenblad
- Uit te lenen digitale randapparatuur (zoals luidsprekers, DVD-speler, multimediateleprojector, projectiescherm, beamer, opnameapparatuur, digitale camera, ...)
- Minstens één, en in de mate van het mogelijke meerdere loka(a)l(en)/ruimtes dat/die voldoende verduisterd kan/kunnen worden in functie van kwaliteitsvolle projectie
- Toegang tot een printer/scanner/kopieermachine
- Bij voorkeur, en in de mate van het mogelijke, gemakkelijk verplaatsbaar en herschikbaar meubilair
- Gescheiden afvalcontainers voor een correct afvalbeheer en een correct sortering van afvalresten
- Voldoende en ecologisch verantwoord reinigingsmateriaal
- Voldoende opslagruimte/opbergkasten voor specifieke, didactische materialen

¹ Inzake veiligheid is de volgende wetgeving van toepassing:

- Codex
- ARAB
- AREI
- Vlarem

Deze wetgeving bevat de technische voorschriften die in acht moeten genomen worden m.b.t.:

- De uitrusting en inrichting van lokalen;
- De aankoop en het gebruik van toestellen, materiaal en materieel.

Zij schrijven voor dat:

- Duidelijke Nederlandstalige handleidingen en een technisch dossier aanwezig moeten zijn;
- Alle gebruikers de werkinstructies en onderhoudsvoorschriften dienen te kennen en correct kunnen toepassen;
- De collectieve veiligheidsvoorschriften nooit mogen gemanipuleerd worden;
- De persoonlijke beschermingsmiddelen aanwezig moeten zijn en gedragen worden, daar waar de wetgeving het vereist.

Toegepaste kunstbeschouwing

- Naslagwerken/vakliteratuur, digitaal of op dragers

Artistieke expressie

De accommodatievoorwaarden die de school te bieden heeft zijn zeer belangrijk voor deze studierichting. Om de lessen op een verantwoorde wijze te kunnen organiseren dient aan de volgende voorwaarden voldaan te worden:

- Een minimumoppervlakte vereist van 10m op 8m en minimale hoogte van 3,5m;
- Kleedruimte met douche;
- Spiegelwand en barren;
- Een zwevende vloer met dansvloerbekleding (niet rechtstreeks op beton);
- Heldere en goed verspreide verlichting, minstens 250 lux;
- Ventilatie en verwarming aangepast aan de ruimte. De ruimte is tochtvrij en kan verlucht worden;
- Een minimumtemperatuur van 18°C bij aanvang van de les;
- Kleedruimtes voor meisjes en jongens. Deze zijn tochtvrij en kunnen verlucht worden;
- Een vaste geluidsinstallatie;
- Een kostuumatelier; Staat hier wat 'vreemd'
- Video- en audio-apparatuur, camera, laptop/tablet;
- Piano;
- Materiaal ter ondersteuning van de ontwikkeling van kracht, lenigheid en blessurepreventie o.a. gewichten voor de jongens, dynabands;
- Pianobegeleiding is onmisbaar om een les ballet op een behoorlijk niveau te laten verlopen.

5. Concordantietabel

In de matrix worden aan de studierichting Ballet voor de arbeidsmarktcomponent de competenties van de beroepskwalificatie ‘uitvoerend danser’ gekoppeld en voor de doorstroomcomponent zijn dat specifieke eindtermen uit het wetenschapsdomein ‘Kunst en cultuur’ en ‘Algemene doorstroomcompetenties’. Voor de tweede graad werden - door de onderwijsverstrekkers - afspraken gemaakt over de te bereiken doelen op het einde van deze graad: nl. ingedaalde BK-doelen die afgeleid zijn van de competenties van de beroepskwalificatie(s) en cesuurdoelen die afgeleid zijn van de specifieke eindtermen van de opleiding. In onderstaande tabel wordt voor elk leerplandoel de concordantie met de cesuurdoelen (CD) en de competenties uit de beroepskwalificatie (BK) en ingedaalde BK-doelen weergegeven.

Nr	Doelzin	Cesuurdoelen (CD)	Ingedaalde BK-doelen	BK-competenties Uitvoerend danser
1.	De leerlingen werken in teamverband.		1.1	1
2.	De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.		1.2 2.4 2.1	8 9
3.	De leerlingen handelen economisch en duurzaam.		1.3	4
4.	De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.		1.4 2.6 2.7 2.11	3 4 7 8 9
5.	De leerlingen gebruiken functioneel courante software.		2.5	5
6.	De leerlingen analyseren kunstuitingen van de expressievorm dans uit verschillende kunststromingen, periodes en samenlevingen.	4.8.1		
7.	De leerlingen illustreren ontwikkelingen binnen de danssector met aandacht voor verschillende choreografieën en dansstijlen uit het huidige werkveld.		2.2	2
8.	De leerlingen vertrouwen op hun expressiemogelijkheden. (attitudinaal)	4.1.1		
9.	De leerlingen zijn gedreven om met passie te dansen. (attitudinaal)		2.3	2
10.	De leerlingen zijn bereid om hun persoonlijk artistiek-creatief denken, voelen en handelen te ontwikkelen. (attitudinaal)		2.3	2
11.	De leerlingen komen actief tot artistieke creaties, benaderingen en inzichten.	4.2.1		
12.	De leerlingen exploreren expressiemogelijkheden van artistieke bouwstenen, technieken en materialen.	4.2.2		

13.	De leerlingen zetten kunstspecifieke bouwstenen, technieken en materialen in in functie van een artistieke creatie.	4.3.1	2.8	6 8 9
14.	De leerlingen zetten hun deskundigheid en hun artistieke talenten in voor een gemeenschappelijk doel of project.	4.5.1	2.9	1 8
15.	De leerlingen presenteren hun artistieke creaties aan een publiek.	4.6.1	2.10	9
16.	De leerlingen zetten presentatietechnieken in om hun artistiek werk te versterken.	4.6.2	2.10	9
17.	De leerlingen beargumenteren keuzes in hun artistiek proces en in hun creatie in dialoog met anderen.	4.4.1		
18.	De leerlingen reflecteren aan de hand van criteria over hun artistiek product en proces en dat van hun medeleerlingen.	4.4.2		
19.	De leerlingen stellen een portfolio samen om te reflecteren over hun groei tot professionele danser.		2.12	2

6. Colofon

Dit leerplan werd ontwikkeld in samenwerking met de Koninklijke Balletschool Antwerpen van het Stedelijk Lyceum Antwerpen.